

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

18.06.2024

UKA2025/97

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 malillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik imaattumik siunnersuuteqarpunga:

Siunissami kiffartuussinissamut isumaqatigiissuteqarnermi suut pisariaqartinneqarnerisut pillugit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasorta q Nivi Rosing, Inuit Ataqatigiit)

Naliginnaasumik pilersorneqarneq nunatsinni naligiinngitsorujussuuvooq, illoqarfiit avataani najugaqartut inuussutissanik pilersorneqarat angallannikkullugu atugaat angallattoqarfiunerisa avataatigut illoqarfimmiunit appasinnerupput.

Tamanna tunngavingalugu apeqquteqaat aallaavigalugu kiffartuussinissamut isumaqatigiissutit oqallisigineqassasut isumaqarpunga, tamatumani Naalackersuisut siunissami ass. Air Greenlandimut, Royal Arctic Linemut Tusass-imullu kiffartuussinissanermut isumaqatigiissusiornissaannut tunngatillugu suut minnerpaamik piumasaqaataassanersut eqqartortariaqarpagut.

Tamatumattaq peqatigisaanik Inatsisartut apererusuppakka maanna kiffartuussinerit naammanginangippata allanik kiffartuussinnaasunik ujaasisoqartariaqarnerisooq.

Naalackersuisut 2026-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi saqqummiussinermini saqqummiuppaat pilersuinerimut 276 mio. kr.-inik aammalu ilaasunik angallassinermut 189 mio. kr. nunatta karsia atuisartoq. Taamaammat kiffartuussinissamut isumaqatigiissutit nunatta aningaasaqarnera eqqarsaatigissagaanni malunniuteqartumik aningaasaliissutaasarput.

Maanna KNI Pilersuisoq sinerissami inoqarfinnut 64-inut nioqqutissamik pilersuivoq, taakkua saniatigut piffinni aningaaseriveqanngitsuni aningaasiveqarnermik ingerlatsinissamut Naalackersuisunut isumaqatigiissuteqarlutik. Piffinni pilersuisoqarfiusunit inuit noorarnerat peqqutigalugu pisisartut ikiliartorput aammalu kingullertigut Kangerlussuarmi taxfree-mik pisinairfiup matunera Pilersuisup aningaasaqarniarneranut malunniuteqarsimalluni. Taamatuttaarlu nunatsinni puujaasat utertittakkat atorunnaarneratigut aamma kaaviaartitanut sunniuteqarsimasooq saqqummiunneqarpoq. ¹ Tamanna ersiuteqarpoq, inuiaqatigiinni naalackersuinikkut aalajangikkanik allannguisoqarsimatillugu ingerlatseqatigiiffiit inuiaqatigiinni pigisatta annertuumik aalajangiinerit malugisaraat.

¹ <https://kl.sermitsiaq.ag/inuussutissarsiutit/kni-a/s-ilungersorpoq-73-millionit-koruuninik-amigartooruteqartoq/2271987>

Ukioq 2023-mi Namminersorlutik oqartussat aktianik piginneqatigiiffiit piginnittuunermut politikki maanna illuatungiliuttuusut minillugit atsiorneqarpoq². Isumaqatigiissut killiffissiorneqartartussatut allassimavoq, isumaqarpungali ukioq 2023-miilli pisut pissutsillu allanngorsimaqisut.

Siullertut aningaasaqarnikkut inissisimanerput unammillernarnerulersimavoq, KNI pilersuisoq kisimi amingartooruteqanngilaq. RAL-imi aamma takussutissaqarpoq ukiup massuma affaata iluani amingartoorfiusoq.³ Upernaaq Air Greenland nalunaarpoq angallasinikkut aningaasaqarnikkullu ajornartorsiorlutik⁴. Ilaasortaart Artic Umiaq Line-ip pigisaa Sarfaq Ittuk nutaanngilivoq, umiarsuakkullu ilaarsortaateqartoqaannassanersoq aamma isummorsorfigisariaqakkat ilagaat⁵. Aammattaaq Nammineq aqutarput Nukissiorfiit aamma amingartooruteqarfiuvoq⁶. Tamakku tamaasa tunngavingalugit aningaasaqarnerpullu ataatsimut isiginiarlugu piginneqatigiiffinnut piginnittuunermut politikkip 2023-mi atuutilersup tunngavii maanna allanngorluinnarput, taamaammallu isumaqarpunga nutarterneqartariaqartoq.

Aappaattut siunissami aningaasaqarnikkut inissisimanerput eqqarsaatigalugu, aningaasarsiorfigut taakkuinnartillugit, aningaasaqarnitta sanngisuunngortinniarnernut qanoq piginneqatigiiffinnut politikkeqassanersugut eqqartortariaqarparput. Piginneqatigiiffigut nunatta karsianut isaatitsinissaat pisariaqarpoq, aammali sineriassuarimi inuusaaseqarnerput ataqqillugu pilersuineq qanoq ittoq takorloorneripput eqqartortariaqaripput isumaqarpunga.

Naliginnaasumik nunatsinni pilersorneqarneq naligiinnginnera taamaattussatut isigiuaannassavarput? Nunatsinni ingerlatseqatigiiffinnut naalakkersuinikkut minnerpaamik piumasariaqartariaqartut suuppat? Ingerlatseqatigiiffiit inuiaqatigiinni akisussaaqataaermikkut iliuusaat naammaginarpaat?

Oqallilluarisi.

² <https://naalakkersuisut.gl/-/media/filer/formandens-departement/aftale-om-ejerskabspolitik-kal--ny.pdf>

³ <https://kl.sermitisag.ag/inuiaqatigiit/ral-ukiup-affaani-siullermi-amigartooruteqartoq/2273113>

⁴ <https://knr.gl/kl/nutaarsiassat/angallasinikkut-aningaasaqarnikkullu-ilungersunartorsiorpugut>

⁵ <https://knr.gl/kl/nutaarsiassat/sarfaq-ittuk-pisoqalivoq-umiarsuartaarnissarli-aningaasasaqartinneqanngilaq>

⁶ <https://kl.sermitisag.ag/inuiaqatigiit/nukissiorfiit-amigartooruteqaqqittut/2243456>